

بررسی تاثیر هوش اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

شکوفه زرگوش^۱، زهرا قیصریگی^۲، فاطمه زرگوش^۳، مینا میرزایی^۴

^۱ آموزگار ابتدایی استان ایلام، شهرستان بدره (نویسنده مسئول)

^۲ آموزگار ابتدایی استان ایلام، شهرستان سیروان

^۳ آموزگار ابتدایی استان ایلام، شهرستان دره شهر

^۴ دانشجو دانشگاه فرهنگیان، استان ایلام

چکیده

مقاله حاضر از نوع توصیفی و از لحاظ گردآوری اطلاعات از نوع کتابخانه ای است که با توجه به نظرات اندیشمندان این عرصه به رشته تحریر در آمده است. هدف از نگارش این مقاله بررسی تاثیر هوش اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان است. نتیجه این مقاله نشان می دهد که هوش اجتماعی تا حد زیادی با ارتباطات اجتماعی و نحوه ی تعامل با دانش آموزان در ارتباط است و در مهارت های اجتماعی، به ویژه پذیرش اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانش آموزان بسیار تعیین کننده است. هوش عامل موثر و تعیین کننده در برآیندهای زندگی واقعی مانند موفقیت در مدرسه و تحصیل، موفقیت در شغل و روابط بین شخصی و به طور کل ی در کنش وری سلامت می باشد.

واژه های کلیدی: هوش، هوش اجتماعی، پیشرفت تحصیلی، دانش آموزان

مقدمه

مربیان و معلمان در موقعیتی هستند که پرورش دهنده قوی رشد مهارت های اجتماعی - عاطفی در نوجوانان، هستند و بنابراین، مهم است که معلمان آنها، بویژه با سابقه تر ها را به چالش بگیریم تا نگاهی نزدیک تر به مهارت های اجتماعی و هیجانی مورد نیاز و به گونه سیستماتیک این مهارت ها را از راه ی لنز هوش اجتماعی با ببرند. باید در مورد متودلوژی راه های دسترسی و افزایش توانایی های هوش اجتماعی معلمان کار کرد. لذا، توانایی تنظیم و مدیریت هیجاناتشان در کلاس درس فاکتوری مهم برای تدریس موفق است. برخلاف مهارت های دیگر که ی معلم داراست، توانایی پاسخ به موقعیت های دشوار و پیش بینی نشده شاید چالش آورتر از همه باشد. وقتی که زمان برای واکنش کوتاه است، معلم باید قادر باشد یک سازگاری هیجانی سریعی را حتی در میانه ی موقعیت بسیار منفی ایجاد کند. موقعیت هایی که در مدرسه پیش حرفه معلمی از مشاغل است که توانایی هوش اجتماعی بیشتری را می طلبد زیرا تاثیر گذاری در کلاس درس مستلزم هماهنگی حرکات معلم و دانش آموزان و احساس صمیمیت و اشتیاق در کلاس درس می باشد. پژوهش های انجام گرفته در کلاس های درس نشان می دهند که هماهنگی حرکتی نزدیک تر میان معلم و دانش آموزان، نشانگر این است که آنان در تعامل بین خود دوستی، شادی، اشتیاق، علاقه مندی و راحتی بیشتری را احساس می کنند (گلمن، ۱۹۹۹).

یکی از ویژگی های انسان دارا بودن نیروی اندیشه یا همان هوش اجتماعی است که باعث هویت است. انسان به یاری اندیشه توانسته است به خودیابی برسد که این می تواند باعث هویت در جوانان شود که تفکر منطقی و یافتن آن در ذهنیت می تواند راهکاری جدید باشد و اریکسون خواسته است زندگی روزانه کودکان و نوجوانان را با تمام پیریشانی به اضطراب و آشفتگی هایش بازسازی کند و این نوآوری و دگرگونی در روش نگرش به نتایجی به بار آورده که استوارترین اعتقادهای در واقع رشد هویت است که منجر به رسیدگی عاطفی، جنسی، اجتماعی و ... می شود

در افراد با شخصیت های نارسیده «من» ضعیف و شکننده است و بخشی از سازگاری اجتماعی که در دوران کودکی به وقوع می پیوندد بدان سازگاری اجتماعی می گویند و این هموان شیوه ای است که نوجوانان ارزشها، سوگیری هایی که در آینده با آن مواجه خواهند شد، یاد می گیرند و موقعیت هایی نیز وجود داشته است که در آن اجتماعی شدن دوباره در تنهایی صورت گرفته است و به همین دلیل از این فرایند به طور مصیبت باری استفاده استثماری شده است (ستوده، ۱۳۸۰).

بیان مساله

پژوهش های متعدد نشان داده اند که اضطراب، عدم اعتماد به نفس، بر روی سازگاری شخصی و اجتماعی، پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تاثیر گذار است لذا موجب می شود که تعدادی از دانش آموزان نتوانند به موقع دوره ی تحصیلی خود را به اتمام برسانند و نیز سبب دگرگونی در روحیه و نهایتا ایجاد نگرانی و ناپایداری هیجانی می شود که سازگاری روان شوناختی و اجتماعی آنها را به مخاطره می اندازد. یکی از اهداف عالی آموزش، ایجاد شرایط مناسب به منظور دستیابی به بالاترین پیشرفت تحصیلی است. این اصطلاح بر پیشرفت فرد در کلاس، آن طور که در مدرسه ارزیابی می شود دلالت دارد (جانسون، ۲۰۱۲).

پیشرفت تحصیلی دست یابی به اهداف آموزشی مورد نظر در آن دوره ی تحصیلی است. با اندازه گیری پیشرفت تحصیلی که تعیین کننده ی مقادیر کمی دست یابی به پیشرفت تحصیلی می باشد، میتوان حدود دست یابی به اهداف آموزش را مشخص نمود. وقتی صحبت از پیشرفت تحصیلی می شود بسیاری از والدین، متولیان، متخصصین تعلیم و تربیت روی نمرات تاکید می ورزند. از متغیرهایی که می تواند سازگاری اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان را تحت تاثیر قرار دهد هوش اجتماعی می باشد.

هوش اجتماعی اصطلاح فراگیری است که به مجموعه گسترده ای از مهارت ها و خصوصیات درون فردی و بین فردی اطلاق می گردد. شخصیت یک فرد در زندگی، در استعدادهای عواطفی و اجتماعی وی نهفته است نه صرفاً در ضریب هوشی. آنچه که مسلماً در مورد دانش آموزان موفق می دانیم این است که لزوماً آنها باهوش ترین فرد از لحاظ ضریب هوشی نیستند، بلکه از شعور عواطفی و اجتماعی بالاتری نسبت به سایرین برخوردارند. باید گفت رمز نفوذ آنها بر افراد همین نکات است. هوش اجتماعی از عوامل موثر در رضایت افراد به شمار می رود. قدر مسلم این است که موفقیت معلمان همواره مرهون یک سری عوامل کلیدی است و شناسایی و تقویت چنین عواملی کامیابی هر چه بیشتر دانش آموزان را به دنبال خواهد داشت. معلمان در هر کلاس به منظور هماهنگی و افزایش کارایی دانش آموزان و دستیابی به اهداف در رأس مدرسه قرار دارند. واضح است که چگونگی اداره کلاس و عملکرد معلمان، رکود یا پیشرفت اجتماعی و پیشرفت تحصیلی را به دنبال خواهد داشت. بنابراین هوش اجتماعی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان می تواند تاثیر گذار میباشد (میرزا قادری، ۱۳۹۴).

تعریف و مفهوم هوش

هوش به معنی زیرکی، فراست، فهم، بینش، آگاهی، بصیرت نیز آورده شده اسوت (آریان پور، ۱۳۸۷). مطالعه علمی هوش، در قرن نوزدهم با ایده تفاوت های فردی در علم ژنتیک و تکامل آغاز شد. روانشناسان معتقدند هیچ شاخه ای از علوم روانشناسی به اندازه مطالعه و ارزیابی هوش در بهزیستی انسان موثر نبوده است. اما به دلیل انتزاعی بودن مفهوم هوش و عینی نبودن آن ارائه تعریف دقیقی از آن مشکل می باشد و تاکنون تعریف واحدی از آن که مورد توافق همه صواحب نظران باشد ارائه نشده است (عبادی، ۱۳۹۱).

برای تعریف هوش، مجموعه ای از تعاریف طرح شده به ویژه توسط دانشمندان مختلف از نیمه اول قرن بیستم را گردآوری کرده اند، این تعاریف به شرح زیر هستند:

- ۱- هوش، عبارت است از ظرفیت توانایی و یادگیری؛
- ۲- هوش، عبارت است از دانش پذیری و ظرفیت کسب آن؛
- ۳- هوش، عبارت است از سازگاری فرد با محیط؛
- ۴- هوش، توانایی تفکر بر حسب ایده های انتزاعی است؛

انواع هوش

گاردنر و همکاران (۱۳۸۶) هشت نوع هوش مستقل از هم را مطرح کرده است: هوش زبانی یا کلامی، هوش موسیقایی، هوش منطقی ریاضی، هوش فضایی، هوش بدنی -جنبشی، هوش بین فردی و هوش درون فردی و هوش طبیعت گرایانه. گاردنر معتقد است که انسان ها برای هر مسأله خاصی، هوش مربوط به آن مسأله را به کار می برند.

هوش اجتماع

در طی دو دهه اخیر مبحث هوش اجتماعی یکی از مهمترین مباحث علوم اجتماعی و علوم انسانی از جمله در حوزه مدیریتی، سازمانی و آموزشی مورد توجه قرار گرفته است. به طور کلی دو مکتب مجزا به هوش اجتماعی می پردازند: نخست مکتب روان شناسی است که هوش اجتماعی را یک توانمندی می داند و دومین مکتب آن را از حوزه اختصاصی روان شناسی خارج کرده و وارد حوزه علوم اجتماعی و سازمانی کرده است. با ظهور عصر اطلاعات و ارتقاء ارزشمندی ارتباطات انسانی و همچنین بروز موقعیت های استراتژی سازمانی، نظریه هوش اجتماعی توجه چشمگیری را به خود جلب کرده است. هوش اجتماعی اصطلاح فراگیری است که مجموعه گسترده ای از مهارت ها و خصوصیات فردی را در بر گرفته و معمولا به آن دسته از مهارت ها و خصوصیات فردی را در بر گرفته و معمولا به آن دسته از مهارت های درون فردی و بین فردی اطلاق می گردد که فراتر از حوزه مشخصی از دانش های پیشین، مهارت های فنی یا حرفه ای است (بوزان، ۱۳۸۴).

تعاریف هوش اجتماعی

تضادها در تعریف هوش اجتماعی، شیوه های مطالعه ساختار را به طور چشمگیری متفاوت ساخته است. عده ای از پژوهشگران جهت مطالعه هوش اجتماعی به دیدگاه شخصیتی و عده ای دیگر به دیدگاه روان سنجی گرایش دارند. دیدگاه روان سنجی هوش اجتماعی را به عنوان ی هوش عمومی مطرح میکند که در موقعیت های اجتماعی یا توانایی فهم و مدیریت افراد به کاربرده میشود. دیدگاه شخصیتی بر این فرض استوار شده است که رفتار اجتماعی ناشی از هوش است و تفاوت های اشخاص در رفتار اجتماعی، از تفاوت های آنها در دانش شان ایجاد میشود (واسیلووا، ۲۰۰۵).

منشا دیدگاه روان سنجی هوش اجتماعی، تقسیم هوش به سه صورت توسط ثورنودایک (۱۹۲۰) میباشد:

۱- و هوش انتزاعی: توانایی درک و فهم و حل مسائل از طریق نمادهای کلامی و ریاضی است.

۲- و هوش عینی: توانایی درک و فهم و حل مسائل از طریق دستکاری و به کارگیری اشیاء است.

۳- و هوش اجتماعی: توانایی درک و فهم دیگران و ایجاد ارتباط با آنهاست.

هوش اجتماعی عبارت است از توانایی برقراری روابط بین فردی در گروه و همکاری با دیگران، استفاده از توان ذهن و جسم برای برقراری ارتباط با دیگران و درک بهتر آنان، کسب این نگرش که دیگران را برای رشد و توسعه روابط بین فردی و رفتار دوستانه تشویق کنید و آگاهی از اینکه چگونه با دیگران دوست شده و آن را حفظ کنیم. هوش اجتماعی خاصیت ویژه ای است که علت توفیق ما در ارتباط اجتماعی است و با آموزش یا مطالعه به دست نیامده است. در حقیقت ایجاد روابط سالم یا به دیگر سخن سیاست برقرار کردن رابطه ی توان خاص و ارجمند است (بوزان، ۱۳۸۴).

مؤلفه های هوش اجتماعی از دید صاحب نظران

کوزمیتزکی و جان (۱۹۹۳) بیان کرده اند که هوش اجتماعی از هفت مؤلفه تشکیل شده است: دیدگاه خلق و خو و حالت های درونی افراد دیگر، توانایی کلی برای کنار آمدن با افراد دیگر، دانش درباره قوانین اجتماعی و زندگی اجتماعی، بینش و حساسیت در موقعیت های اجتماعی پیچیده، استفاده از تکنیک های اجتماعی برای نفوذ در دیگران، دیدگاه گیری و سازگاری اجتماعی.

سیلبرمن (۲۰۰۰) هوش اجتماعی و صفات فردی که هوش اجتماعی را می سازند بر مبنای هشت جنبه بررسی کرده است: درک و فهم دیگران، بیان احساسات و ایده های شخصی، بیان نیازهای خود شخص، ارائه و دریافت بازخورد از شخص مورد تماس، تحت تأثیر قرار دادن و ترغیب دیگران، ارائه راه حل های نوآورانه به موقعیت های پیچیده، کارکردن به صورت مشارکتی به جای انفرادی کار کردن، عضو خوب تیم بودن، اتخاذ نگرش مناسب که در رویدادها به بن بست می رسند.

ویژگی های هوش اجتماعی

داشتن هوش اجتماعی باعث می شود تا با دیگران ارتباط بهتری داشته باشیم و توانایی تفاهم و مدیریت در مردان و زنان نشانه هوش اجتماعی است. واکنش مغز در فرآیند هوش این است که از شخص خواسته میشود عاقل تر و پخته تر عمل کند. مغز انسان پیچیده ترین، پیشرفته ترین و قدرتمندترین ارگانی است که در جهان شناخته شده است پس سر و کار داشتن با تعداد زیادی مغز نشانه بلوغ است، کسانی که از لحاظ اجتماعی هوش بالایی دارند، برای برقراری ارتباط با دیگران و فهمیدن صحبت های آنان مجبورند از همه قدرت مغز و بدنشان استفاده کنند (دوگان و چتین، ۲۰۰۹). ضمناً هوش اجتماعی با در مکالمه های میان فردی خود را به خوبی نشان میدهد. این افراد سعی میکنند همیشه مکالمه های مناسب و بجا داشته باشند و برایشان اهمیتی ندارد که مکالمه شان یک وقت گذرانی ساده با بقالی محلشان باشد یا صحبت کردن با رئیس شان. مزیت کسانی که هوش اجتماعی بالایی دارند این است که به آسانی و آمادگی میتوانند با تمام افراد در هر شرایط، مکالمه لذت بخش داشته باشند و برای پربار بودن مکالمه هاشان این قواعد را رعایت میکنند: سعی میکنند با هرکس همانطور صحبت کنند که مایلند با آنها صحبت شود و از زبانی استفاده میکنند که مناسب آن موقعیت است و همیشه به دیگران احترام میگذارند و خوش برخورد هستند (اسدی، ۱۳۷۲؛ به نقل از عصارى، ۱۳۹۱).

عوامل موثر بر پرورش هوش اجتماعی

برای بهبود مهارت های ارتباط اجتماعی بهتر است:

- در ارتباط با دیگران خوش برخورد بود و لبخند زد و یا دست داد و دیگران را به گرمی در آغوش گرفت یا به عبارتی دیگر از زبان رفتاری باز استفاده کرد.

- ملاقات با دیگران را با موضوعاتی که به آنها مرتبط است شروع کرد نه موضوعاتی که به خودمان مربوط است.

- همانطور که با حرف مقابل صحبت میکنید به چشمان او نیز نگاه کنید (برقراری ارتباط چشمی یا غیر کلامی همزمان با برقراری ارتباط کلامی).

- از آنچه میخواهید در صحبت هایتان بگویید آگاه باشید و در هنگام صحبت احساس راحتی و اطمینان داشته باشید (اسدی، ۱۳۷۲؛ به نقل از عساری، ۱۳۹۱).

تعاریف پیشرفت تحصیلی

در مورد پیشرفت تحصیلی تعاریف گوناگونی وجود دارد که به شرح آن میپردازیم: پیشرفت تحصیلی عبارت است از موفقیت دانش آموزان در یک یا چند موضوع درسی (مثل: درک، فهم خواندن یا محاسبه عددی)، چنین پیشرفت هایی توسط آزمون های میزان شده تحصیلی اندازه گیری میشود. همچنین این اصطلاح بر پیشرفت فرد در کلاس، آنطور که در کار مدرسه ارزیابی میشود دلالت دارد (شریفی، ۱۳۸۵).

باقری (۱۳۷۶) نیل به اهداف آموزشی را با اصطلاح پیشرفت تحصیلی بیان میکند.

بدون شک در دنیای پیشرفته امروزی یکی از علایم موفقیت فرد، پیشرفت تحصیلی میباشد که بدون آن توسعه و ترقی هیچ کشوری امکان پذیر نخواهد بود. ترقی هر کشوری رابطه مستقیم با پیشرفت علوم و دانش و تکنولوژی آن کشور دارد و پیشرفت علمی نیز حاصل نمیشود مگر اینکه افراد خلاق تربیت شده باشند، پیشرفت تحصیلی ضمن اینکه در توسعه و آبادانی کشور مؤثر است در سطوح عالی منجر به یافتن شغل و موقعیت مناسب و در نتیجه درآمد کافی می شود.

معیارهای پیشرفت تحصیلی

در مورد معیارهای پیشرفت تحصیلی باید گفت که پیشرفت تحصیلی از راه های مختلف و با معیارهای متفاوت مشخص میشود. یکی از این معیارها معدل دانش آموزان در یک نیم سال تحصیلی و محاسبه معدل یک سال وی است. معیار دیگر مشخص کردن پیشرفت تحصیلی، محاسبه نمرات دانش آموزان در یک درس است. شیوه دیگر استفاده از مجموعه نمرات دروس یک سال میباشد و؛ معیار آخر تعیین پیشرفت تحصیلی در طی چند سال و یا یک دوره تحصیلی است (فراهانی، ۱۹۹۴ به نقل از کریمی، ۱۳۷۵).

عوامل مهم تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی

سال های متمادی است که محققان و پژوهشگران تعلیم و تربیت و روانشناسان اجتماعی، مطالعات فراوانی در مورد عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان انجام داده و همیشه در نظر آنها بوده است (بزرگان، ۱۳۸۶).

مطالعه عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی مسأله پیچیده‌ای است. چرا که پیشرفت، عنصری چند بعدی است و به گونه ای ظریف به رشد جسمی، اجتماعی، شناختی و عاطفی دانش آموزان مربوط است. در گذشته، بسیاری از پژوهشگران بر روی تأثیر توانایی های ذهن و شناختی بر پیشرفت تحصیلی تأکید میکردند.

در تحقیقات اخیر تأکید شده است که عوامل شخصیتی، به ویژه در سطح بالاتر تحصیلات رسمی در پیشبینی عملکرد تحصیلی و پیشرفت نقش به سزایی ایفا میکنند. علاوه بر این در تعدادی از مطالعات نشان داده شده است که رابطه بین هوش روانسنجی و پیشرفت تحصیلی، به ویژه در محیط های دانشگاهی به مراتب کمتر از اندازه مورد انتظار است. بر این اساس به نظر میرسد که با کمتر بودن توان پیشبینی کننده مقیادهای مربوط به توانایی های شناختی در سطوح با تر تحصیلات رسمی بر سهم متغیرهای شخصیتی افزوده میشود.

برخی از روانشناسان عملکرد تحصیلی را وابسته به بافت در نظر گرفته اند. برای مثال، مدل بافت بر نقش با اهمیت متغیرهایی برون فردی، روش های آموزش، برنامه درسی و روش های ارزشیابی تأکید میکنند. بر همین اساس برخی از محققان به منظور تبیین عملکرد تحصیلی بر نقش متغیرهای اجتماعی - اقتصادی یادگیرندگان به عنوان یک متغیر برون فردی دیگر تأکید میکنند. پژوهش های انجام شده توسط محققان دیگر نشان داده است که پیشرفت تحصیلی از تعامل بین متغیرهای موقعیتی مانند برنامه روش های آموزشی، شرایط عاطفی و نیز محیط تحصیلی، نگرش نسبت به مسایل آموزش و انگیزه پیشرفت فراگیران تأثیر می پذیرد. ترکیب دو دسته از انگیزه های پیشرفت (درونی و بیرونی)، رفتار و فعالیت های تحصیلی دانش آموزان را جهت می دهد (شریفی، ۱۳۸۵).

خانواده و پیشرفت تحصیلی

خانواده به ویژه در سنین حدود ۲ تا ۱۰ سالگی مهارت هایی به کودک می آموزند که در رابطه با کار آموزشگاه نقش اساسی دارند. این مهارت ها عبارتند از زبان، توانایی یادگیری از بزرگسالان، جنبه هایی از نیاز به پیشرفت، عادت به کار کردن و توجه به وظایف.

اگر چه خانواده ها در آموزش این مهارت ها به کودکان با هم تفاوت دارند، اما نتایج کار بعضی از خانواد هها در ایجاد مهارت ها و توانمندی های دیگر قابل توجه و بررسی است. نتایج بسیاری از تحقیقات نشان می دهد که بخش بزرگی از تغییرات پیشرفت درسی به ویژه تغییرات توانایی های کلاسی کودکان ناشی از تفاوت های محیط خانواده است (ملک مکان، ۱۳۷۸).

شرایط اجتماعی و اقتصادی و پیشرفت تحصیلی

به طور کلی محدودیت های محیطی و کمبود محرک های رشد ذهنی و اجتماعی از عوامل مهم در افت تحصیلی کودکان و نوجوانان است. درصد قابل توجهی از دانش آموزان که به طور جدی دچار افت تحصیلی شده اند، بعضاً ناگزیر در مدارد استثنایی مشغول به تحصیل می شوند و از عقب ماندگی ذهنی به شمار میروند.

اصطلاح پایگاه اجتماعی - اقتصادی به مقوله بندی افراد بر حسب ویژگی های اقتصادی تحصیلی و حرفه ای آنها اشاره دارد . پایگاه اجتماعی - اقتصادی برخی نابرابری ها را با خود دارد . در این رابطه افراد متعلق به پایگاه اجتماعی - اقتصادی پایین از تعلیم و تربیت ضعیف تر و قدرت تأثیرگذاری کمتری بر نهادهای اجتماعی نظیر مدرسه و منابع اقتصادی کمتر برخوردارند (بیابانگرد، ۱۳۸۶).

مدرسه و پیشرفت تحصیلی

در حالی که ممکن است آموزش به وسیله نهادهای مختلف اجتماعی، چون خانواده، وسایل ارتباط جمعی و همچنین از طریق تجربیات متنوع زندگی در اجتماع انجام گیرد، آموزش منظم عموماً به وسیله مدارس و دانشگاه ها به یادگیرندگان داده میشود . وظیفه اساسی آموزشگاه های سراسر دنیا تعلیم و تربیت جوانان است . با آنکه مقاصد و محتوای این تعلیم و تربیت در میان ملت ها و نیز در درون یک ملت متفاوت است، فرآیندهای آموزش همه مدارد بسیار شبیه به هم است (بلومر، ۱۹۷۶).

آموزش بدون ایجاد رابطه، معنایی نخواهد داشت و معلمان در همان آغاز کار خود پی میبرند که نحوه برقراری ارتباط با دانش آموزان بسیار بااهمیت است . روابط مبتنی بر محبت، احترام و اعتماد متقابل میان معلم و دانش آموز هم موجب میشود تا دانش آموز به معلم وابسته نشود و هم انگیزه تحصیلی وی را افزایش دهد (بیابانگرد، ۱۳۸۶).

معلمان با رفتارهای خود به شکل گیری ادراک کفایت در دانش آموزان یاری می‌رسانند . اولین هدف معلمان باید برقرار کردن رابطه مطلوب، دوستانه و حمایت کننده با دانش آموزان باشد . چنین هدفی فقط با تعامل میان معلم و دانش آموز حاصل می آید (اسپالدینگ، ۱۳۸۴).

نتیجه گیری

هوش اجتماعی تا حد زیادی با ارتباطات اجتماعی و نحوه ی تعامل با دانش آموزان در ارتباط است و در مهارت های اجتماعی، به ویژه پذیرش اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانش آموزان بسیار تعیین کننده است . گاهی هوش اجتماعی پایین، به شناخت و دانش غلط منجر می شود و زندگی اجتماعی، تحصیلی، شغلی و خانوادگی دانش آموزان را در معرض خطر قرار می دهد.

هوش عامل موثر و تعیین کننده در برآیندهای زندگی واقعی مانند موفقیت در مدرسه و تحصیل، موفقیت در شغل و روابط بین شخصی و به طور کلی در کنش وری سلامت میباشد (سیاروچی و همکاران، ۱۳۸۵).

نتایج این مقاله با نتایج تحقیقات زیر همسو می باشد.

نجاتی (۱۳۹۳) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که بین هوش اجتماعی و سازگاری اجتماعی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد و حدود ۲۱ درصد از سواگذاری اجتماعی دانش آموزان توسط هوش اجتماعی معلمان قابل تبیین است.

حاتمی فرد، کافی و خوش روش (۱۳۹۰) در پژوهشی با عنوان اثربخشی آموزش هوش اجتماعی معلمان بر میزان سازگاری اجتماعی و پیشرفت تحصیلی، به این نتیجه رسیدند که آموزش هوش اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی مؤثر است.

لیوارجانی (۱۳۹۰) در پژوهش خود به این نتیجه رسید که بین هوش اجتماعی معلمان و سازگاری اجتماعی دانش آموزان، همبستگی مستقیم معنی دار وجود داشت.

رضویان‌شاد (۱۳۹۴) در پژوهش خود بین هوش اجتماعی معلمان با سازگاری اجتماعی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه مثبت بدست آورد.

راندی و میشل (۲۰۰۸) در پژوهشی به هدف بررسی اثربخشی هوش اجتماعی بر روی رفتارهای دانش آموزان، نشان داد، آموزش مهارت های اجتماعی از جمله تأثیر مثبتی بر رفتارهای دانش آموزان دارد و آموزش این گونه مهارت ها باعث شکل گیری روابط اجتماعی مثبت با دیگران می شود.

منابع

- آریان پور، م، آریان پور، عباد. (۱۳۸۷). فرهنگ انگلیسی به فارسی، تهران :امیر کبیر.
- بوزان، ت. (۱۳۸۴). نیروی نبوغ اجتماعی (ترجمه حوراد زاده صالحی). تهران :انتشارات پل (تاریخ انتشار به زبان اصلی ۱۹۹۷).
- حاتمی فرد، سیروس؛ کافی، موسی و خوش روش، وحید. (۱۳۹۰). اثربخشی آموزش مهارت حل مسئله و مهارت ابراز وجود والدین بر میزان سازگاری اجتماعی و پیشرفت تحصیلی فرزندان آن ها. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی.
- رضویان شاد، م. (۱۳۹۴). رابطه هوش اجتماع ی معلمان با سازگار ی اجتماعی و پیشرفت تحصیلی، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تبریز.
- شریفی، رضا. (۱۳۸۵). رابطه بین رضایت عاطفی و سازگار ی اجتماعی در دانش آموزان اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد : دانشگاه شهید چمران اهواز.
- عبادی، ا.، ایرانیان، پارسا نژاد، م. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین خلاقیت سازمانی و رضایت شغلی با استرس شغلی در بین کارکنان سازمان جهاد کشاورزی استان فارس، فصلنامه تازه های روان شناسی صنعتی، سال دوم، شماره هشتم.
- کریمی، ا. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین خلاقیت و هوش هیجانی مدیران با میزان کاربست مؤلفه های سازمان یادگیرنده در مدارد راهنمایی و متوسطه دولتی شهر اراک. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی، دانشگاه بو علی سینا همدان.
- گاردنر، ک. ت.، ریوا، م. ای. (۱۳۸۶). به دنبال خوشبختی (ترجمه ندا شادنظر) تهران :نشر افراز.
- گلמן، د. (۱۹۹۹). علم جدید هوش اجتماعی، ترجمه حمید رضا بلو، قم :نشر رخ مهتاب، (انتشار به زبان اصلی ۲۰۰۶).

لیوارجانی، شعله. غفاری، سارا. (۱۳۹۰). بررسی رابطه هوش اجتماعی و مهارت های اجتماعی معلمان با سازگاری اجتماعی دانش آموزان مقطع دوم متوسطه شهر تبریز در سال تحصیلی ۱۳۸۸-۱۳۸۹. مقاله علمی پژوهشی، دوره ۳، شماره ۹.

میرزاقادری، ع. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین سبک های مدیریتی (رابطه مدار، ضوابطه مودار) مدیران و روحیه معلمان شهرستان بوکان. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت برنامه ریزی، دانشگاه آزاد تبریز.

نجاتی حاتمیان، ک. (۱۳۹۳). بررسی رابطه هوش اجتماعی و اثر بخشی آن در سازگاری اجتماعی دانش آموزان مدارس متوسطه تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید بهشتی.

bel, A. (2011) Positive psychology, the science of happiness and human strengths: Brunner- Routledge.

Cocaro, E, Noblett, K. McCloskey, Michael. (2009). Emotional and social intelligence documents to obscure teachers: validation of a new assessment of social-emotional information processing in healthy teachers in academic performance. Developmental Psychology Journal. Vol 34, PP: 647-652.

Dogan.T. M. A. Cetin.B. (2009). The validity, reliability and factorial structure of the Turkish version of the tromso social intelligence scale. Educational sciences: Theory & Practice ۷۰۹-۷۲۰.

Jung-In, K., & Hyewon, C. (2012). The role of family orientation in predicting Korean boys and girls achievement motivation to learn mathematics. Learning and Individual Differences, 22 (۱), ۱۳۱-۱۳۸.